

FISKERIDIREKTORATET

Adm.enhet: Seksjon fiskeriregulering

Saksbehandler: Bernt Bertelsen

Telefon: 55 23 80 00

Vår referanse: 21/15396

Deres referanse:

Dato: 19.10.2023

Statsministerens Kontor
Att: Politisk ledelse
Postboks 8001 DEP
0030 Oslo

Fjordfiskenemnda - Oversendelse av uttalelse om ressursutnyttelse av pukkellaks ved fiske i sjøen

Fiskeridirektoratet er sekretariat for Fjordfiskenemnda.

Vedlagt oversendes uttalelse fra Fjordfiskenemnda om ressursutnyttelse av pukkellaks ved fiske i sjøen, som sekretariatet er bedt om å oversende til statsministeren, klima- og miljøministeren og fiskeri- og havministeren. Nemnda anmoder om at uttalelsen besvares.

Med hilsen

Bernt Bertelsen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Fjordfiskerikommisjonen møte 13.09.2023, sak 4 – Ressursutnyttelse av pukkellaks ved fiske i sjøen

Fjordfiskerikommisjonens formål er å styrke forvaltningen av fjordfiskerierne, særlig med vekt på samisk bruk og denne brukens betydning for samiske lokalsamfunn. Virkeområdet er Nordland fylke og Troms og Finnmark fylke. Oppgavene til kommisjonen er blant annet å vurdere situasjonen og utviklingen for det lokale kystfisket, og fremme forslag om målrettede lokale tilpassede tiltak som kan bidra til å styrke kystsamfunn og samiske lokalsamfunn. Kommisjonen skal også vurdere reguleringstiltak som tilrettelegger for lokal utnyttelse av ressursene.

Når det gjelder pukkellaks mener Fjordfiskerikommisjonen det er behov for en realistisk og helhetlig forvaltningsstrategi for denne arten som har vært lenge i norske farvann, men som nå har hatt en voldsom bestandsvekst. Alle erfaringer tilsier at bestanden vil vokse ytterligere og at et statsfinansiert uttak av pukkellaks i elver alene ikke vil kunne stoppe denne utviklingen. På russisk side forvaltes bestanden bærekraftig som en ressurs, noe som trolig innebærer at en ensidig bekjempelse på norsk side vil være nytteløs. Miljødirektoratets tall som viser rekordhøye fangster av pukkellaks nå i 2023 viser med all tydelighet hvordan arten allerede har etablert seg hos oss, og det er all grunn til å anta at det totalt sett på norsk side er kun en svært liten andel av pukkellaks som fanges gjennom tiltakene i elver. Årets tiltak med feller er gjennomført kun i enkelte elver, og bare i Finnmark. Det er en betydelig utbredelse av pukkellaks også i Troms og Nordland, uten at det gjennomføres tiltak. Det er all grunn til å tro at effekten av gjennomførte tiltak samlet sett er meget begrenset, og at tallene fra årets fangst er mer et uttrykk for den store bestandsveksten enn en illustrasjon av vellykket utfisking i elvene.

Fjordfiskerikommisjonen er kjent med at det i forkant av årets sesong ble sendt flere søknader (fra grunneierlag mv.) om tillatelse til å fiske etter pukkellaks i sjøen i Troms – med redskaper tilpasset pukkellaks i områder hvor stimer av arten har blitt observert, men at ingen av disse ble innvilget. For søknader som ble besvart var avslag begrunnet med høy risiko for fangst av bl.a. sjøørret og sjørøye – fiskeslag ingen kan huske har blitt fanget i omsøkte områder. Avslagene står i motstrid med tidligere signaler om at det skulle åpnes for slike tillatelser, og fremstår også underlige i lys av at det går tapt både atlantisk laks, sjøørret og sjørøye i forbindelse med utfiskingstiltak i elvene. Miljømyndighetene synes å mangle en realistisk tilnærming til mulighetene for et målrettet og ansvarlig fiske etter pukkellaks i sjøen.

Norske myndigheter har dessverre hittil ikke vektlagt at i sjøfasen representerer denne ressursen høyverdig mat og store verdier med et potensiale for verdiskaping som burde komme kystbefolkningen i utbredelsesområdet til gode. Det er heller ikke vektlagt at et lønnsomt sjøfiske kan være et effektivt tiltak for å holde bestanden på et lavt nivå i alle elver – både store og små og i hele landsdelen, samtidig som et slikt næringsfiske kan «finansiere seg selv». Årsaken til at slike fakta ikke vektlegges synes å være at forvaltningsansvaret for anadrom laksefisk er tillagt miljømyndighetene, som i forvaltningen av atlantisk villaks over tid har synliggjort at de ensidig favoriserer elveinteressentene og et ønske om å fase ut alt laksefiske i sjøen. Dette til tross for at et begrenset sjølaksefiske med kilenot og kroggarn aldri har vært definert som en trussel mot den nordøstatlantiske laksen, og at et slikt tradisjonelt fiske langs kysten er en lovfestet grunneierrett på lik linje med laksefiske i elv.

Under påskudd av at det i sjøen fiskes på «blandede bestander», og at det da er risiko for fangst av laks fra «bestander» i dårlig forfatning, arbeider miljømyndighetene iherdig for å

fase ut siste rest av det tradisjonelle sjølaksefisket. For miljømyndighetene (og elveinteressentene) passer derfor denne invasjonen av pukkellaks svært dårlig, og det argumenteres med risiko for uønsket fangst av atlantisk laks, sjøørret og sjørøye ved eventuelt sjøfiske. Årets høring i april med «*forslag om ny forskrift for fiske etter pukkellaks i sjøen i Finnmark i 2023 og endringer i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen*», hvor forslaget innebar en stopp i tradisjonelt sjølaksefiske etter atlantisk laks i bytte mot et begrenset kilenotfiske etter pukkellaks i Finnmark, viser med all tydelighet miljøforvaltningens agenda. Høringen var visstnok et forsøk på oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 118 (2022-2023) til regjeringen om å «*intensivere arbeidet mot pukkellaks, herunder å tillate fangst av pukkellaks i sjø før sommeren 2023*». Forslaget møtte imidlertid stor motstand og ble ikke innført, men nemnda kan heller ikke se at Stortingets anmodning om å åpne for sjøfiske etter pukkellaks ble fulgt opp – annet enn at det selvsagt var tillatt å ha pukkellaks som bifangst i det (sterkt begrensede) ordinære sjølaksefisket.

Fjordfiskenemnda stiller seg også svært spørrende til regjeringens punkt i Hurdalsplattformen om å «*Beholde et bærekraftig sjølaksefiske som en viktig næring og kultur- og tradisjonsbærer*», og hvilke grep regjeringen mener å ha tatt i denne saken?

Fjordfiskenemnda viser til nemndas tidligere uttalelse i juni 2022 om fiske etter pukkellaks (vedlagt), samt nemndas høringssvar i tidligere sak om regulering av laksefisket i 2021-2025 (vedlagt). Det synes imidlertid å være liten vilje til endringer, og nemnda vil derfor nok en gang oppfordre til en gjennomgang av hele forvaltningsregimet for anadrom laksefisk. Ved en eventuell videreføring av dagens forvaltning – som bærer preg av å ha «malt seg inn i et hjørne», må det for bekjempelse av pukkellaksen påregnes et betydelige behov for statlig finansiering i uoverskuelig fremtid – uten at kystbefolkningen gis mulighet til å utnytte mulighetene og det verdipotensialet som denne ressursen faktisk representerer i sjøfasen. Et sjøfiske må ikke – som i dag - betraktes som en trussel, men som en *mulighet* for utnyttelse av en førsteklases matressurs (kun i sjøfasen) med tilhørende verdiskaping, noe som også vil være det mest kostnadseffektive for å holde bestanden på et lavt nivå.

Denne uttalelsen fra Fjordfiskenemnda adresseres til politisk ledelse ved Statsministerens kontor, med kopi til politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, med anmodning om at uttalelsen besvares.

